

TÀI CHÍNH CÔNG

Chương 5: THUẾ VÀ PHẠM VI TÁC ĐỘNG

Nguyễn Thị Tố Nga

Nội dung của chương

- 5.1 Tổng quát về thuế
 - Thuế là gì?
 - Phân loại thuế
 - Một số khái niệm
- 5.2 Phạm vi tác động của thuế
 - Mô hình cân bằng từng phần
 - Mô hình cân bằng tổng thể

Thuế là gì?

Jean-Baptiste Colbert

The art of taxation consists in so plucking the goose as to obtain the largest amount of feathers with the least possible amount of hissing.

AZ QUOTES

Thuế là gì?

➤ Khái niệm:

Thuế là một khoản đóng góp bắt buộc từ các cá nhân và tổ chức cho nhà nước theo mức độ và thời hạn được pháp luật quy định, không mang tính hoàn trả trực tiếp, nhằm sử dụng cho mục đích công cộng.

Sự phát triển của thuế

The logo for The Economist, featuring the words "The Economist" in a white serif font centered within a solid red rectangular box.

The
Economist

(Nguồn: The Economist – BizLive chuyển ngữ)

Tiền thuế dùng để làm gì?

Các loại thuế hiện nay ở Việt Nam?

- Thuế xuất khẩu
- Thuế nhập khẩu
- Thuế tiêu thụ đặc biệt
- Thuế giá trị gia tăng
- Thuế bảo vệ môi trường
- Thuế thu nhập cá nhân
- Thuế thu nhập doanh nghiệp
- Thuế sử dụng đất phi nông nghiệp
- Thuế sử dụng đất nông nghiệp

...

Phân loại thuế

Đối tượng chịu thuế

- Thuế thu nhập
- Thuế tiêu dùng
- Thuế tài sản

Phương thức đánh thuế

- Thuế trực thu
- Thuế gián thu

Phạm vi, thẩm quyền

- Thuế trung ương
- Thuế địa phương

Căn cứ vào thẩm quyền được phép sử dụng

Thuế trung ương hưởng 100%

- Thuế GTGT, TTĐB, thuế BVMT thu từ hàng hoá NK.
- Thuế XK, NK.
- Thuế tài nguyên, thuế TNDN từ hđ thăm dò và khai thác dầu khí

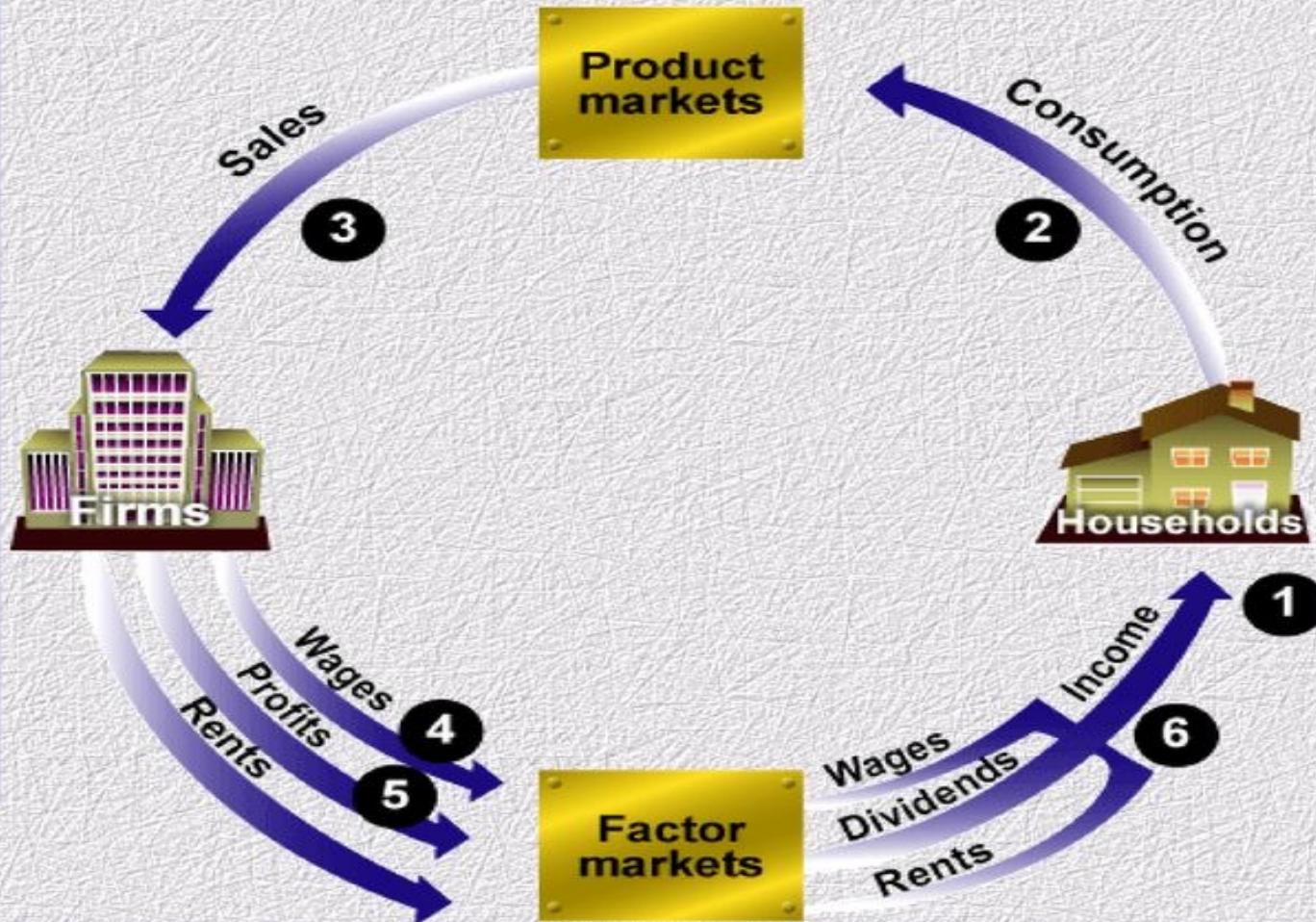
Thuế địa phương hưởng 100%

- Thuế tài nguyên (trừ...)
- Thuế sd đất NN
- Thuế sd đất phi NN

Thuế phân chia giữa TW và ĐP

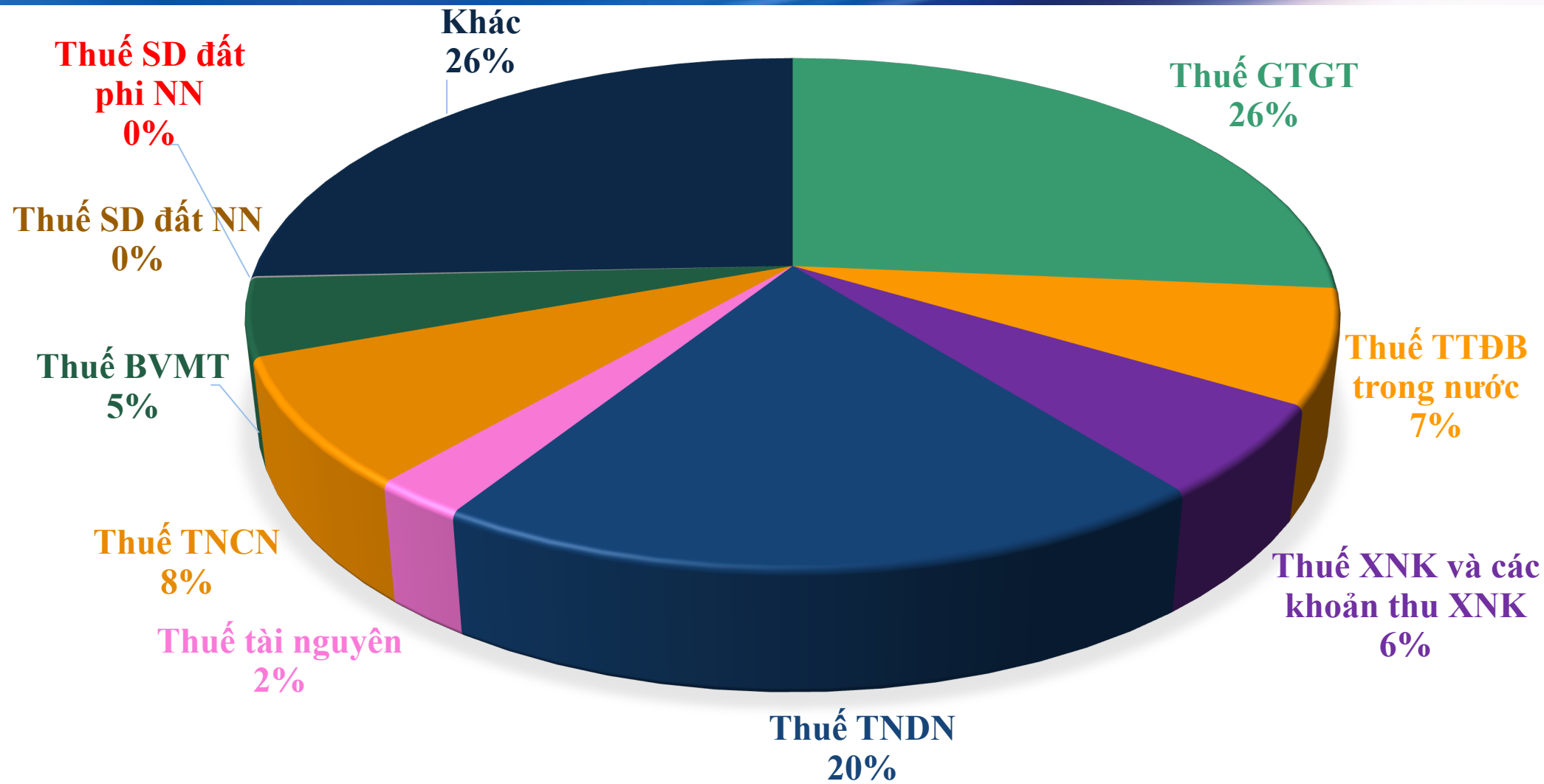
- Thuế GTGT (trừ...)
- Thuế TNDN (trừ...)
- Thuế TNCN
- Thuế TTĐB (trừ...)
- Thuế BVMT (trừ...)

Thuế trong luồng luân chuyển kinh tế

Thuế tác động đến hầu hết các hoạt động kinh tế.

TỶ TRỌNG CÁC NGUỒN THU NSNN 2019

(Nguồn: vẽ từ số liệu dự toán NSNN 2019 của Bộ Tài chính)

Thuế suất pháp lý và thuế suất thực tế

- *Thuế suất pháp lý*: là mức thuế suất trên biểu thuế do luật định.
- *Thuế suất thực tế*: là mức thuế suất mà cá nhân thực tế phải nộp cho chính phủ.

=> *Thuế suất pháp lý thường như thế nào so với thuế suất thực tế?*

Thuế suất biên và thuế suất trung bình

- *Thuế suất biên (Marginal Tax Rate)*: là tỷ lệ phần trăm tính trên đồng cuối cùng của thu nhập chịu thuế phải nộp.
- *Thuế suất trung bình (Average Tax Rate)*: là tỷ lệ phần trăm của tổng tiền thuế phải nộp chia thu nhập.

Thuế tỷ lệ cố định, lũy tiến và lũy thoái

- ❖ *Thuế tỷ lệ cố định (Progressive Tax)*: thuế suất trung bình không đổi khi thu nhập tăng (hoặc giảm).
- ❖ *Thuế lũy tiến (Proportionate Tax)* : thuế suất trung bình tăng khi thu nhập tăng.
- ❖ *Thuế lũy thoái (Regressive Tax)*: thuế suất trung bình giảm khi thu nhập tăng.

Bài tập trên lớp

Bậc thuế	Phần thu nhập tính thuế/năm (triệu đồng)	Phần thu nhập tính thuế/tháng (triệu đồng)	Thuế suất (%)
1	Đến 60	Đến 5	5
2	Trên 60 đến 120	Trên 5 đến 10	10
3	Trên 120 đến 216	Trên 10 đến 18	15
4	Trên 216 đến 384	Trên 18 đến 32	20
5	Trên 384 đến 624	Trên 32 đến 52	25
6	Trên 624 đến 960	Trên 52 đến 80	30
7	Trên 960	Trên 80	35

(Biểu thuế TNCN – Luật thuế TNCN)

Ông Tài có thu nhập tính thuế trong năm 2020 là 400 triệu VNĐ.

- Hãy tính số thuế thu nhập cá nhân ông Tài phải nộp.
- Thuế suất trung bình của ông ấy là bao nhiêu?
- Thuế suất biên của ông ấy là bao nhiêu?
- Thuế thu nhập cá nhân VN theo bảng thuế suất này là thuế lũy tiến, lũy thoái hay tỷ lệ cố định? Tại sao?

Phạm vi tác động của thuế (tax incidence)

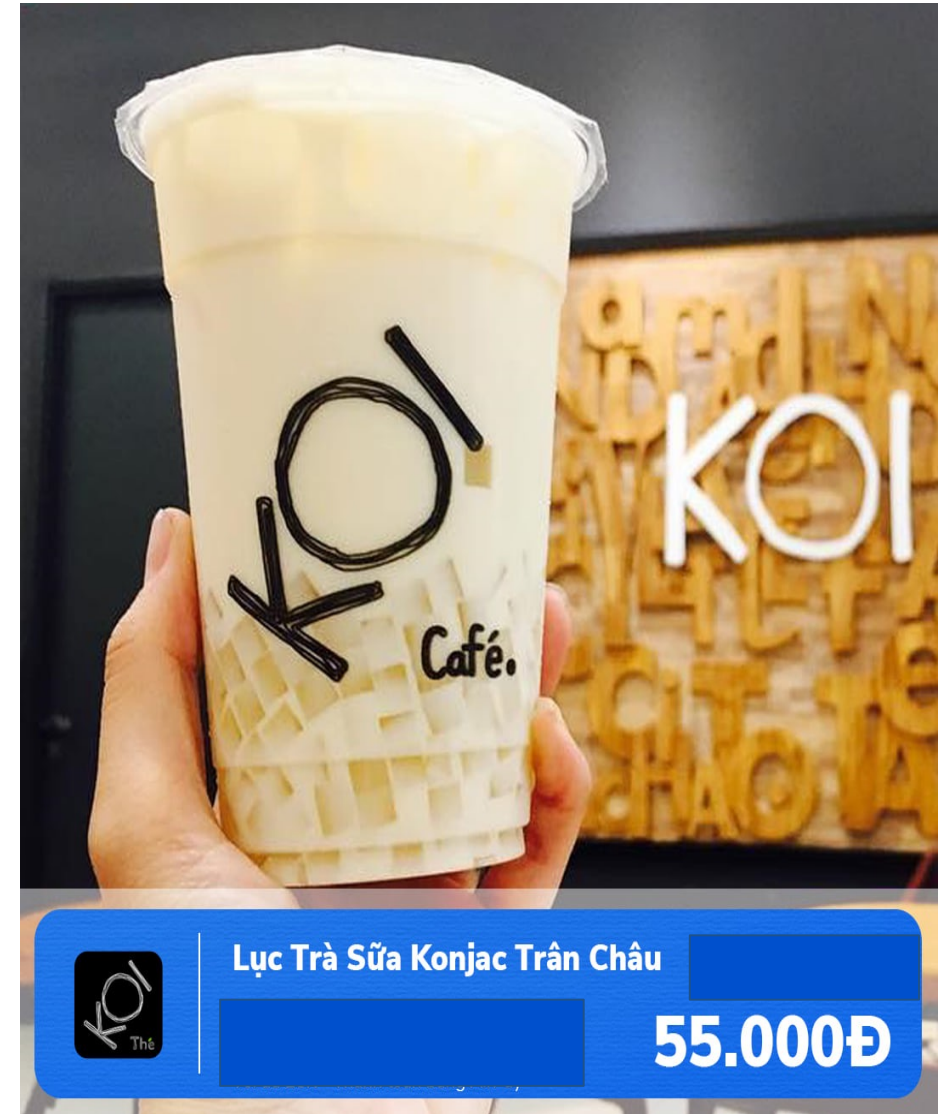
- Ai là người gánh chịu gánh nặng thuế (tax burden)?
- Yếu tố nào quyết định ai sẽ chịu gánh nặng thuế nhiều hơn?

Phạm vi tác động của thuế (tax incidence)

? Điều gì sẽ xảy ra nếu CP áp thuế TTĐB 5 nghìn đồng lên 1 ly trà sữa?

- ⇒ Tác động lên giá: tăng giá.
- ⇒ Ảnh hưởng lên người uống: SV UFM
- ⇒ Ảnh hưởng lên lợi nhuận của cô Hai
- ⇒ Ảnh hưởng đến người góp vốn với cô Hai, nhân viên của quán cô Hai,...
- ⇒ Ảnh hưởng đến người bán sữa, người bán đường, người bán thạch, nông dân,...

Phạm vi tác động của thuế (tax incidence)

➤ Mô hình cân bằng từng phần

- Chỉ xem xét tác động của thuế trong một thị trường nhất định.
- Không xét đến các thị trường khác.

➤ Mô hình cân bằng tổng thể

- Không chỉ xem xét tác động của thuế trong một thị trường nhất định.
- Xem xét tác động của thuế lên các thị trường khác (có liên quan).

Mô hình cân bằng từng phần

?Ai là người chịu gánh nặng thuế?

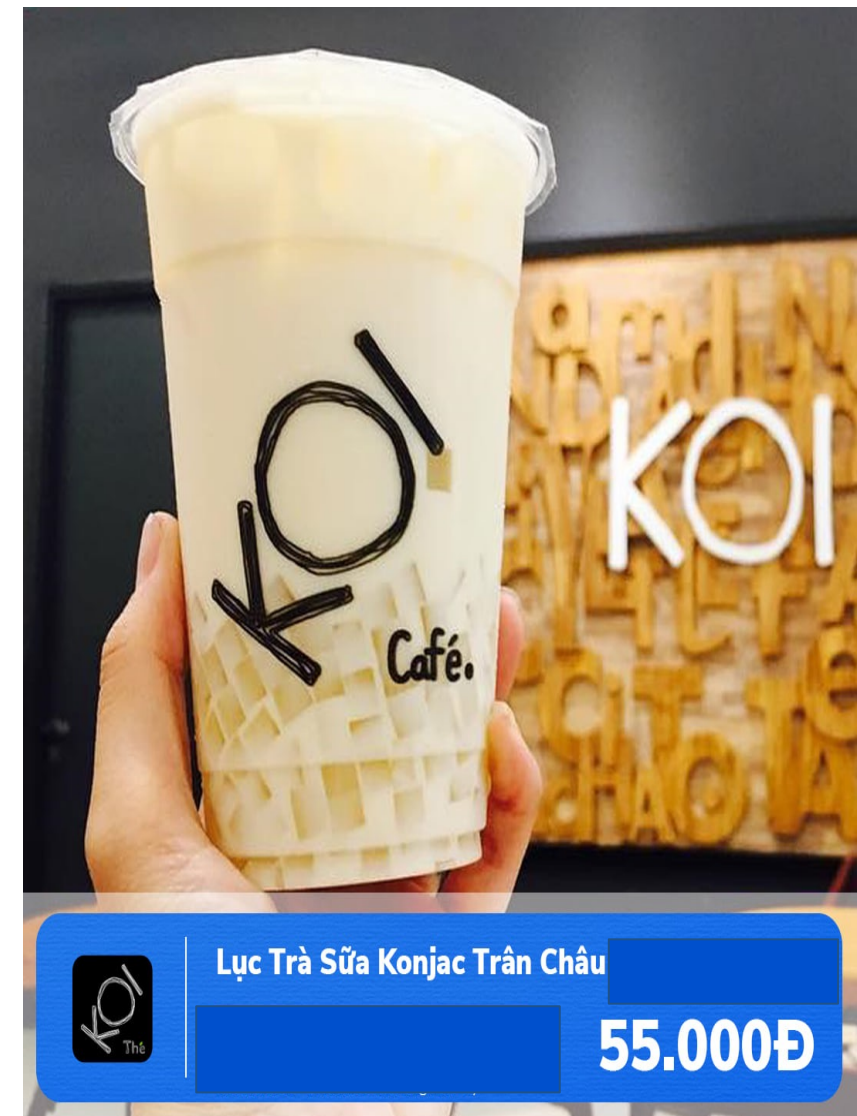
➤ **Phạm vi tác động của thuế (tax incidence):**

Xác định xem đối tượng nào chịu gánh nặng của thuế.

➤ **Tác động pháp lý:** gánh nặng pháp lý của thuế được chịu bởi người nộp thuế *theo luật định*.

➤ **Tác động kinh tế:** gánh nặng kinh tế thuế được đo lường bởi *sự thay đổi thu nhập* thực tế của cá nhân từ tác động của thuế.

Gánh nặng của thuế thực sự thuộc về ai?

Lục Trà Sữa Konjac Trân Châu

55.000Đ

Mô hình cân bằng từng phần

?Nếu CP đánh thuế TTĐB lên mỗi ly trà sữa là 5 nghìn đồng thì người mua hay người bán chịu gánh nặng thuế?

- *Người mua?*
- *Người bán?*

